

blijvende waarde en een grote doctrinaire importantie; voorts met decreten, die in een bepaald opzicht kunnen worden opgevat als praktische, pastorale toepassingen van hetgeen in de constituties theologisch wordt uiteengezet; en tenslotte met verklaringen die toch vooral het resultaat zijn van een op dat moment bereikte consensus, maar waarvan een meer evenwichtige uitkristallisatie, bijvoorbeeld op grond van gesprekken met andere kerken op kortere of langere termijn te verwachten valt. Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat citaten, ontleend aan een bepaald decreet gelezen zouden moeten worden in het licht van hetgeen daarover meer globaal in een constitutie staat vermeld. Ook de deelnemers aan de zojuist genoemde synode van 1985 hebben zich heel expliciet met de vraag naar de hermeneutiek van Vaticanum II bezig gehouden. In hun eindrapport schrijven zij: 'De Theologische interpretatie van de leer van het concilie moet alle documenten in beschouwing nemen in hun nauwe betrekking op elkaar, waardoor het mogelijk wordt de volledige betekenis van de uitspraken van het concilie, die vaak zeer complex zijn, te begrijpen en uiteen te zetten. Er moet speciale aandacht besteed worden aan de vier grote constituties van het concilie, sleutels voor de interpretatie van de andere decreten en verklaringen. Het pastorale karakter van de documenten moet niet gescheiden worden van de dogmatische kracht ervan. Evenzo moet men er zich voor hoeden de letter van de geest te scheiden. Bovendien moet het concilie begrepen worden in zijn continuïteit met de grote traditie van de kerk; maar tegelijkertijd geeft de leer van het concilie ons licht voor de kerk en de mensen van onze tijd...'.⁴²

De nu volgende kanttekeningen vloeien voort uit hetgeen hierboven werd opgemerkt. Hulpbisschop Lescrauwaet merkte in zijn advies bij de concepttekst van de Katechismus ten behoeve van de Nederlandse bisschoppenconferentie al op, dat van het katholieke Openbaringsbegrip zoals omschreven in de constitutie *Dei Verbum* over de goddelijke openbaring in het ontwerp weinig was terug te vinden. Eerder werd al geconstateerd dat teksten uit de Schrift in die concept-versie – anders dan de intentie is van Vaticanum II – niet zozeer als bronteksten zijn gebruikt, maar eerder als illustratief materiaal. Dat geldt ook voor veel Vaticanum II-citaten. Ze staan te vaak in functie van

42. Archief van de Kerken 41(1986) 137-151, het citaat op 139. Vgl. voor een nadere toelichting J.Y.H.A. Jacobs, 'Het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie: een terugblik', in: J.Y.H.A. Jacobs, *Is Pinksteren voorbij? Het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie tussen geschiedenis en actualiteit*, Hilversum, 1989, 19-22.